

Om vita förkläden i Ovansjö sockendräkt:

Från "Något om Ovansjö sockens gamla dräkter" av Greta Hedlund

"Alla helgförkläden äro av köpetyg. Vi ha för glada helgdagar och bröllop det fina kamrisförklädet, prickigt, randigt och storblommigt eller småkrusigt med fina vita linneband (sidan 124)

"Alla dessa köpförkläden äro smalare än de hemvävda. Förmodligen bortlades annandagsförklädena samt de, som hörde till advent och fastan, tidigast, sedan de hemvävda och sist de vita, som ännu långt fram i tiden buros på bröllop" (sidan 125)

Från "Ovansjö sockens gamla kyrkdräkter" av Greta Hedlund

"Till Högsta helg hade man vitt förkläde och vit halsduk, mössa med grant mössband och broderat stycke samt helrött livstycke, kantat med grönt eller blått siden. Så klädd var man första söndagen i advent, juldagen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, trefaldighetsdagen, Kristi förklaringsdag, Jungfru Marias kyrkogångsdag, kyndelmössodagen, Marie bebådelsedag, midsommardagen och Mikaelisöndagen, vid dop och kyrkvigsel, på första söndagen efter jul, trettondag, påsk och trefaldighet samt första söndagen efter bröllopet och första söndagen man kommit hem från fäbodarna."

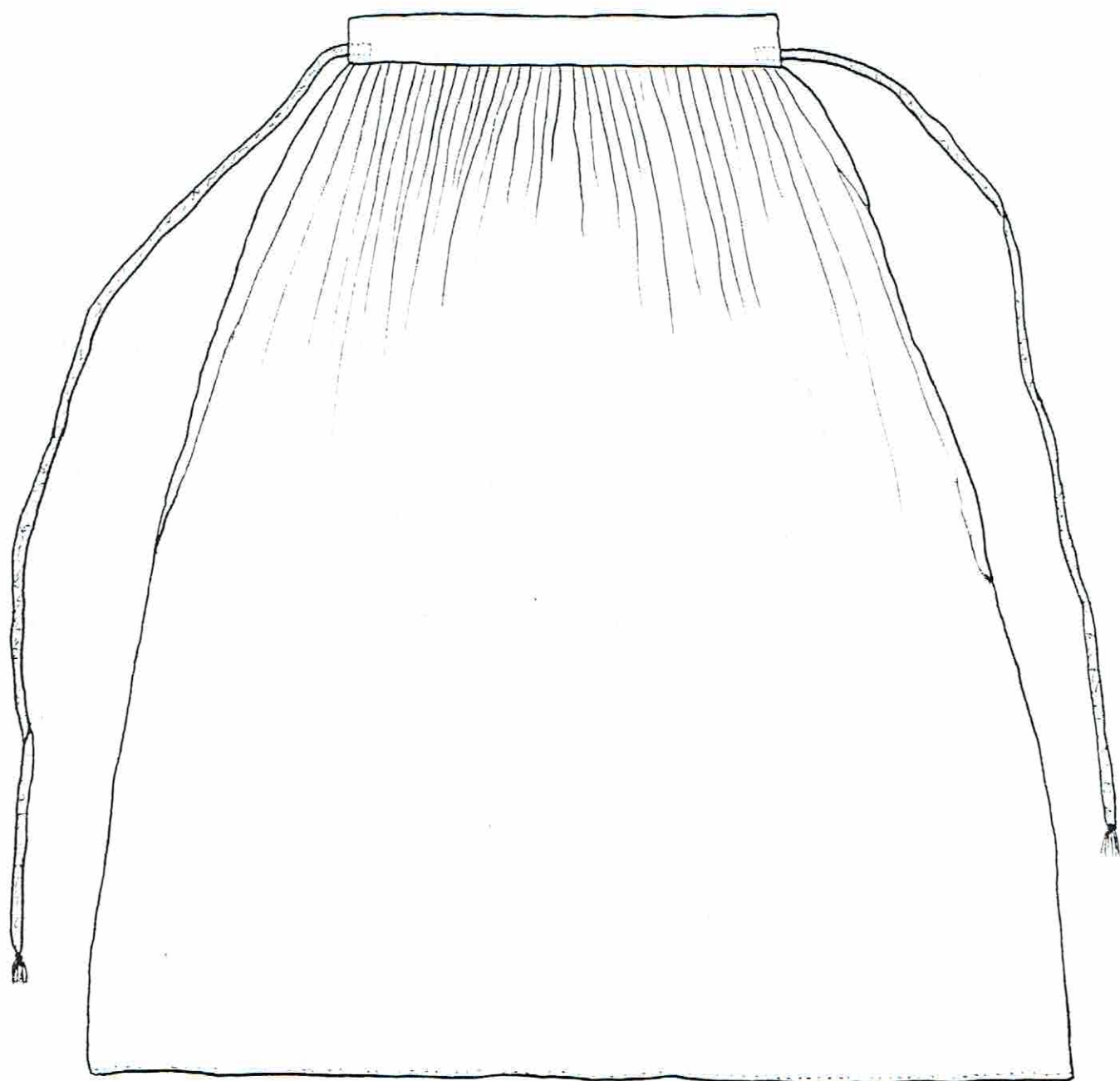
Läs gärna mera om dräktskick i boken :

Dräkt och Kvinnlig slöjd i Ovansjö Socken 1750-1850 av Greta Hedlund

För materialsats till vita förkläden kontakta Gunilla Humble 070/6393627

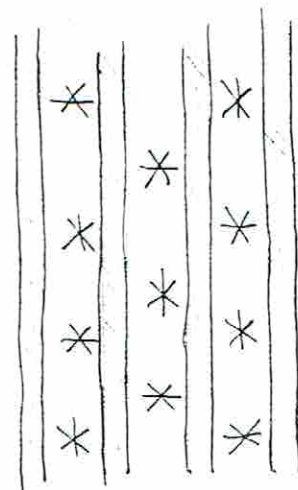
VITT FÖRKLÄDE

OVANSJÖ SOCKEN GÄSTRIKLAND

HISTORIK: Den här beskrivningen är gjord efter förkläde som kommer ifrån Bro, Ovansjö socken och finns i privat ägo. Det är ett köpetygs förkläde som använts till svart kjol och rött livstykke vid högsta helg och konfirmation. Läs mer i Greta Hedlunds bok "Dräkt och kvinnlig slöjd i Ovansjö socken 1750-1850".

ORIGINALET: Materialet i förklädet är ett tunt fint bomullstyg, 40 tr/cm. Det är mönstervävt med ränder och små stjärnor på tuskafts botten. Linningen är i ett slätt tuskaftat bomullstyg, 30 tr/cm. Förklädet är veckat mot linningen och knyts med mönstervävda plockband. Det är 99 cm brett och har stadkanter i båda sidor. Tyvärr finns det inget tyg idag med den bredden så jag rekommenderar att göra fällor i sidorna. Linningen är 34 cm lång och 4 cm bred. Originalförklädets längd är 80 cm.

Nu rekommenderar jag att Du gör linningen så lång som ditt mått från höftben till höftben och att Du syr förklädet 2 cm kortare än kjolens längd.

MATERIAL:

Förkläde:

Mönstervävt bomullstyg minst 100 cm brett.

Tygåtgång: 5 cm längre än din kjol.

Linning:

Bomullslärft 30 tr/cm.

Tygåtgång: 15 cm.

Knytband:

Inslag och varp: Lingarn 50/2 helblekt. Ca: 100 g.

Mönstertrådar: Bomullsgarn 50/5 helblekt. Ca: 50 g.

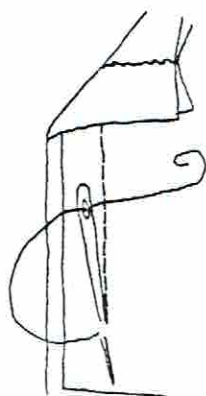
Tråd:

Bomullstråd 30/2 helblekt, omerciserat vävgarn.

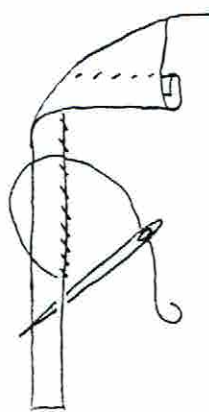
Bivax att vaxa tråden med.

Materialförslag:
Madapolam NB 103
Finns att köpa hos
Nerikes Boden
019-132622

EFTERSTYGN:

FÄLLSTYGN:

Vill Du ha en bättre beskrivning på stygn titta i boken: "Folkdräkter förr och nu" Centergran/Kirvall.

OVANSJÖ SOCKEN GÄSTRIKLAND

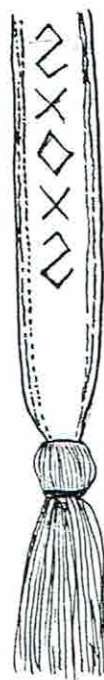
KNYTBAND:

Banden är 70 respektive 83 cm långa, plus en tofs på 3 cm och 2 cm sömsmån. De är 1 cm breda. När Du varpar mät upp minst 220 cm eftersom bandet "krymper" vid vävningen. Trådantalet är 27.

Varpen är helblekt lingarn 50/2 och som mönstertrådar helblekt bomullsgarn 50/5. Inslaget är helblekt lingarn 50/2.

VARPNING:

	3 trådar lingarn
	2 trådar bomullsgarn
	2 trådar lingarn
	1 tråd bomullsgarn
	1 tråd lingarn
	1 tråd bomullsgarn
	1 tråd lingarn
	1 tråd bomullsgarn
	1 tråd lingarn
Mitten	1 tråd bomullsgarn
	1 tråd lingarn
	1 tråd bomullsgarn
	1 tråd lingarn
	1 tråd bomullsgarn
	1 tråd lingarn
	1 tråd bomullsgarn
	2 trådar lingarn
	2 trådar bomullsgarn
	3 trådar lingarn

Börja med att väva 2 cm tuskaft. Plocka sedan mönstret efter bilden 7 (7). Det är hela tiden de tjockare bomullstrådarna som bildar mönster. Avsluta bandet med 2 cm tuskaft.

TOFSAR:

Klipp av varpen 4 cm utanför bandet på var sida. Klipp 6 cm av de resterande varptrådarna och vik dem på mitten och lägg ihop dem med de trådar som finns i ena änden på bandet. Tag lintråd och snurra om och knyt till överst på tofsen. Se bilden ovan. Klipp den jämn och 3 cm lång. Gör lika i den andra änden. Klipp isär bandet så det blir två, 72 cm respektive 85 cm exklusive tofsar. Nu är banden klara att sy fast i förklädet.

SÖMNADSBESKRIVNING:

SIDOFÄLLAR: Klipp förklädet 101 cm brett och gör en smal fäll, 0,5 cm, i var sida. Sy med fällstygna ca: 5 stygn/cm. Nu är förklädet klart att veckas. Mät ditt mått mellan höftbenen, så brett ska förklädet bli.

VECKNING: Lägg vecken efter bilden på blad 6 (7). Det är 19 små veck på var sida om mitt fram och 2 cm slätt i var sida. Mät så att bredden stämmer med ditt eget mått. Till en linning som är 34 cm lång blir vecken ca: 0,5 cm djupa, till en som är längre blir vecken mindre.

Träckla vecken så de hålls på plats.

LINNING: Klipp nu till linningen. Den ska vara 8 cm bred och lika lång som ditt mått mellan höftbenen plus 1 cm sömsmån runt om. Se blad 5 (7). Lägg linningens ena långsida mot den veckade delen på förklädet räta mot räta. Sy fast den med efterstygna, 3 stygn/cm 1 cm ifrån kanten.

Vik linningen på längden efter markeringen och vik in sömsmånen på den andra långsidan och sy fast den på förklädets avigsida med fällstygna 5 stygn/cm.

KNYTBAND: Vik in sömsmånen på linningens kortsidor och stick in knytbanden 2 cm mellan tyglagren i linningens nederkant. Se bilden till höger.

Det kortare 70 cm bandet på vänster sida och det längre på höger sida.

Sy fast knytbanden med små stygn genom både bandet och linningens båda tyglager. Både rät- och avigsidan får samma utseende med små, små stygn som syns som prickar.

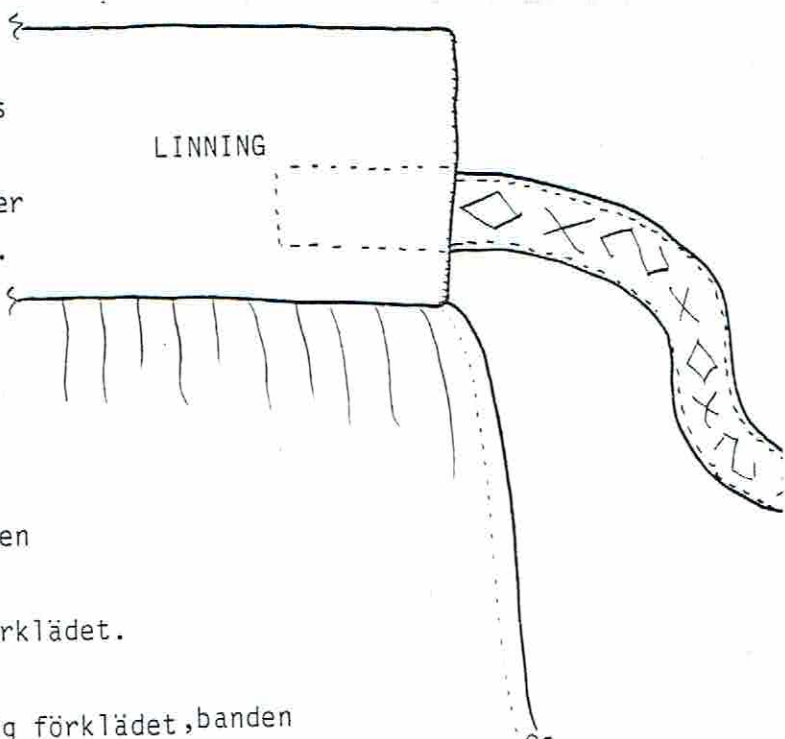
Kasta ihop kortsidorna på linningen med kaststygna 6 stygn/cm.

Pressa linningen och vecken på förklädet.

Ta bort synlig träckling.

FÄLL NEDTILL: Sätt på Dig kjolen och knyt på Dig förklädet, banden ska gå i kors i ryggen och knytas med två öglor mitt fram. Mät ut längden på förklädet, det ska vara 2 cm kortare än kjolen. Gör en fäll som är 0,5 cm bred och sy den med fällstygna 5 stygn/cm.

Nu är förklädet färdig sytt. Innan Du använder det tycker jag att Du ska stärka det lätt, det för sig vackrare då och blir mindre skrynkligt. Använd Gårda glansstärkelse.

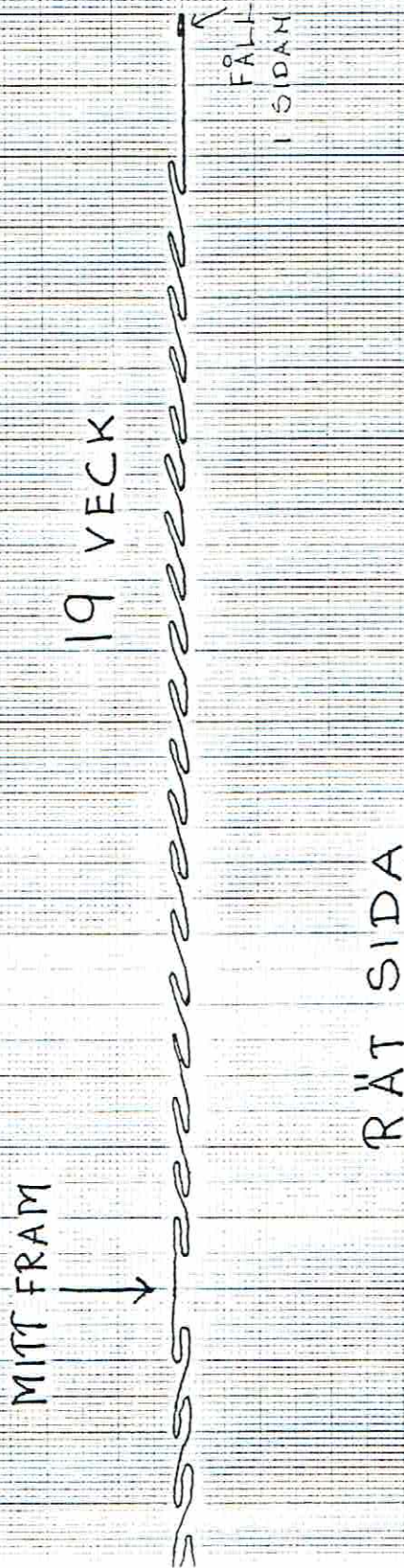

FÖRKLÄDE

OVANSJÖ SOCKEN
GÄSTRICKLAND
6 (7)

SKALA 1:1 VECKLÄGGNING

VECKPARTI

KVINNO FÖRKLÄDE

OVANSJÖ SOCKEN

GÄSTRIKLAND

KNYTBANDEN

7 (7)

Banden plockas enligt det här mönstret. Det är bomulls-
trådarna som bildar mönstret. Mönstret här är en rapport
som upprepas bandet ut. Utom de första 2 cm som är tuskaft.

